ontwerp - verkiezingsprogramma

1981 - 1985

WAARIN OPGENOMEN DE AMENDEMENTEN VAN DE WERKGROEPEN

EVANGELISCHE PROGRESSIEVE VOLKSPARTIJ

EVANGELIE EN POLITIEK.

De bevrijdende boodschap van het Evangelie is inspiratiebron en richtsnoer voor het politiek handelen. De leden van de Evangelische Progressieve Volkspartij zijn op dit punt aanspreekbaar.

Evangelische politiek is een waagstuk en een opdracht, die mag en moet worden ondernomen in de stellige verwachting van een kompleet nieuwe wereld, het Rijk van vrede.
Evangelische politiek wil een signaal van hoop zijn, op weg naar een samenleving, waarin gerechtigheid en vrede elkaar ontmoeten.

Gerechtigheid en vrede vormen de rode draad, die door het bijbelse getuignis loopt. Gerechtigheid, niet alleen in de zin van het kritisch zijn ten aanzien van de machten en het opkomen voor de zwakkeren, maar ook in de zin van het proberen gestalte te geven aan een samenleving van broederschap en gemeenschapszin.

Politiek handelen vanuit het evangelie betekent een beleid voeren, waarin met demokratische middelen gewerkt wordt aan een zodanige omvorming van de strukturen van de samenleving, dat daarin een ieder tot zijn recht kan komen. Daarvoor is het nodig, dat er gelijke ontplooiingskansen voor een ieder zijn. Inspraak en medebeslisrecht binnen alle strukturen van de samenleving zullen moeten worden verwerkelijkt.

Een aktieve gerichtheid op vrede, sociale gerechtigheid en verzoening in de wereld is een hoofdpunt voor het beleid van de Evangelische Progressieve Volkspartij.
Daarom is dit beleid gericht op de verwezenlijking van een vreedzame wereldpolitiek, zowel mondiaal, kontinentaal als nationaal.

INHOUD:

	pag.
A. Vreedzame Wereldpolitiek	
1. Buitenlandse Politiek	2
2. Ontwikkelingspolitiek	2
3. Europese Politiek	3
B. Vreedzame Binnenlandse Politiek	
1. Politieke opstelling en staatsrechtelijke vernieuwingen	3
2. Ekonomische Politiek en bedrijfsdemokratisering	3
3. Inkomenspolitiek	4
4. Landbouw en Middenstand	4
5. Milieubeheer	4
6. Energie	5
7. Volksgezondheid	5
8. Maatschappelijk Werk	5
9. Justitie	6
10. Defensie	6
11. Kultuur en Rekreatie	6
12. Onderwijs	6
13. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	7
14. Verkeer en Waterstaat	8
15. Financierings- en Belastingpolitiek	8
Amendementen Welzijn	8

E.P.V. – Postbus 1490 – 8001 BL ZWOLLE

Telefoon: 05200 - 14120.

Penningmeester E.P.V.: Postgiro 3892447 te Zwolle.

A. VREEDZAME WERELDPOLITIEK.

1. Buitenlandse politiek.

1.1. De Nederlandse buitenlandse politiek moet zijn:
- de bevordering van gerechtigheid en vrede en het afzien van evenwichts- en blokdenken.
- De Verenigde Naties en niet de militaire verdragsorganisaties (zoals de NATO en het Warschaupakt) dienen de hoeksteen te zijn van een vreedzame wereldpolitiek.

1.2. (1.3.) (1.4.) Het dogma dat het lidmaatschap van de NAVO de hoeksteen van het veiligheidsbeleid is, moet worden verworpen.

(1.5.) De NAVO is een organisatie die met het Warschaupakt gestalte geeft aan het blokdenken en daardoor in tegenstelling tot haar doelstelling, duurzame vrede en veiligheid in gevaar brengt en dooradat zij bedoeld is om de Westerse Machtspositie in stand te houden en te versterken, tevens haaks staat op het evangelische beginsel van gerechtigheid.
Daarom is de E.P.V. geen voorstander van het lidmaatschap van de NAVO en zal zij er naar streven, dat Nederland deze organisatie verlaat. Zolang dit standpunt in het parlement geen meerderheid verkrijgt, en de E.P.V. eventueel verantwoordelijkheid (via deelname aan de regering) voor dat lidmaatschap zou dragen, dienen de volgende doeleinden te worden nagestreefd:
- het afzien van het in produktie nemen van de neutronenbom.
- het afzien van het in produktie nemen en plaatsen van nieuwe middellange atoomraketten in Europa.
- het afstoten van alle kernwapens en bakteriologische en chemische strijdmiddelen, waarbij Nederland zelf het voorbeeld geeft door deze wapens van eigen grondgebied te verwijderen.
- het overeenkomen, in samenwerking met het Warschaupakt, van kernwapenvrije zônes, zolang de kernwapens nog niet zijn afgestoten, waarbij van NAVO-zijde tevens een 'no first use' - verklaring wordt afgegeven.

1.3. (1.6.) Nederland dient het initiatief te nemen tot oprichting van een internationale, niet militaire, rampenbrigade binnen het V.N. verband.

1.4. (1.7.) Apartheid en alle andere vormen van diskriminatie moeten worden bestreden.
Ten aanzien van de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika betekent dit morele en financiële steun aan de min of meer geweldloze bevrijdingskrachten in Zuid-Afrika, waarbij met name gedacht moet worden aan de beweging van het Zwarte Bewustzijn, Inkatha, de Zwarte Alliantie, zwarte vakverenigingen en aan de Zuid-Afrikaanse Raad van Kerken.

1.5. (1.2.) Bevoegdheden en taken van de V.N. moeten worden uitgebreid. Het budget van de V.N. dient versterkt te worden door middel van verplichte heffingen van iedere lidstaat naar rato van het Bruto Nationaal Produkt en het inkomen per hoofd van de bevolking.

1.6. (1.8.) Nederland dient te pleiten voor:
a. erkenning, ook door Israël, van de rechten van het Palestijnse volk, ook het recht op een eigen staat.
b. erkenning van het bestaansrecht van de staat Israël door de Arabische staten en de Palestijnen.
c. een gefaseerde terugtrekking van Israël uit de in 1967 bezette gebieden.
d. een gemeenschappelijke regeling voor Jeruzalem.

1.7. (1.9.) De onderlinge beeldvorming tussen de landen moet verbeteren. Daartoe dienen kulturele uitwisselingen van groepen jongeren te worden gestimuleerd, zowel met het oog op de verhoudingen tussen Oost-West als Noord-Zuid.

2. Ontwikkelingspolitiek.

2.1. Gerechtigheid en vrede dienen te worden bevorderd door ieder mens te bevrijden van armoede, honger, rechteloosheid en uitbuiting. De E.P.V. tracht de daartoe noodzakelijke veranderingen met demokratische en vreedzame middelen te bereiken.

2.2. Nederland dient zijn bijdrage aan de ontwikkelingssamenwerking in de komende vier jaren op

te voeren tot 2 procent van het Bruto Nationaal Produkt tegen marktprijzen.

2.3. Projekten in het kader van de ontwikkelingssamenwerking zullen altijd in overleg met het betreffende land geregeld moeten worden.
De geboden hulp dient ten goede te komen aan de bij voorkeur kleinschalige opbouw van het volk en land als geheel, zodat met name de armsten ermee geholpen worden.

2.4. Nederland dient op wereldniveau te streven naar een Nieuwe Internationale Ekonomische Orde.

2.5. (2.4.) Alle uitstaande rentedragende leningen aan de ontwikkelingslanden worden omgezet in renteloze leningen of giften.

2.6. (2.5.) Nederland zal streven naar het totstandkomen van een internationaal handvest binnen het kader van de V.N., waarin met betrekking tot de partikuliere investeringen in de ontwikkelingslanden als voornaamste verplichting wordt gesteld, dat het bedrijfsresultaat grotendeels opnieuw in het betreffende land moet worden geïnvesteerd.

2.7. (2.6.) De samenwerking tussen Nederland en de ontwikkelingslanden zal naast het onderwijs gericht moeten zijn op verbetering van het sociaal- ekonomisch klimaat in deze landen.

3. Europese politiek.

3.1. De E.E.G. zal een onafhankelijke politiek moeten gaan voeren, die als centrale kenmerken heeft:
a. een streven naar ontspanning in de wereld.
b. een verbetering van de ekonomische positie van de ontwikkelingslanden.

3.2. Nederland zal de demokratisering van de Europese instellingen sterk moeten bevorderen door:
a. het geven van budgetaire kontrolerende en wetgevende bevoegdheden aan het Europese parlement.
b. versterking van de positie van de Europese Kommissie ten opzichte van de Raad van Ministers.
c. De bevoegdheden van de Raad van Ministers worden in de komende periode van 4 jaren overgedragen aan de Europese Kommissie en het Europese parlement.

3.3. De E.E.G. dient te streven naar:
a. demokratisering van de multi-nationale ondernemingen.
b. bevordering van decentralisatie en schaalverkleining door ondersteuning van kleinschalige bedrijven.
c. uitbreiding van het verdrag van lomé tot het sluiten van assocciatie-verdragen met meer ontwikkelingslanden.

3.4. De Europese Kommissie dient op korte termijn de lucht- en watervervuiling te bestrijden, door te streven naar internationale regelingen op dit gebied. De instelling van een zo breed mogelijk samengestelde onafhankelijke kontrôle-kommissie met sanktie-bevoegdheden is noodzakelijk.

B. VREEDZAME BINNENLANDSE POLITIEK.

1. Politieke opstelling en staatsrechtelijke vernieuwingen.

1.1. De E.P.V. is bereid samen te werken met iedere politieke partij, die zich ten doel stelt, onze samenleving om te vormen tot een samenleving, welke gekenmerkt wordt door vrede, gerechtigheid, demokratie en verantwoordelijkheidsbesef.

1.2. De E.P.V. is voor handhaving van ons kiesstelsel met zijn systeem van evenredige vertegenwoordiging.

1.3. In de Grondwet dienen de volgende grondrechten te worden opgenomen:
a. recht op vrije ontplooiing van de persoonlijkheid.
b. recht op militaire dienstweigering wegens gewetensbezwaren.
c. rechten op het gebied van de strafrechtspleging.
d. recht op demonstratie.
e. recht op privacy.

1.4. De E.P.V. bepleit opneming in de Grondwet van sociale grondrechten, zoals:
a. recht op ouderdoms-voorzieningen.
b. recht op bijstand in de zin van de Algemene Bijstandswet.
c. recht op arbeidsbescherming.
d. recht op onderwijs.
e. recht op gezondheidszorg.

1.5. De navolgende grondrechten dienen te worden uitgebreid:
a. vrijheid van drukpers: uitbreiden met 'vrijheid van meningsuiting via alle media en de vrijheid van informatie'.
b. vrijheid van godsdienst: uitbreiden met: 'vrijheid van levensbeschouwing'.
c. recht om schriftelijke verzoeken bij het bevoegde gezag in te dienen, uitbreiden met: 'recht op onderzoek en gemotiveerd antwoord'.

1.6. De E.P.V. wenst ter verbetering van funktioneren van de Staten-Generaal:
a. afschaffing van de Eerste Kamer.
b. uitbreiding van de Tweede Kamer tot 225 leden.
c. voor elke partij f. 100.000.– x het aantal fraktie-leden met een maximum van f. 2.500.000.– per jaar voor zijn fraktie- en wetenschappelijke buro's.
d. verplichting van overheids-ambtenaren om op hoorzittingen te verschijnen.

1.7. Op het Ministerie van Algemene Zaken dient een staats-secretariaat ingesteld te worden voor reorganisatie, efficiëncy en demokratisering van de overheids-administratie.

2. Ekonomische Politiek en bedrijfsdemokratisering.

2.1. De E.P.V. streeft naar een ekonomische orde, die noch kapitalistisch, noch kommunistisch is, maar een ekonomische orde, waarin de mens en zijn welzijn centraal staat, dus een orde ten dienste van de mens.
In een door ons gewenste ekonomische orde staan de volgende doelstellingen centraal:
a. demokratisering van de ekonomische orde, de ekonomische struktuur en het bedrijfsleven.
b. efficiëncy ten aanzien van de produktie en behoeftenbevrediging.

Het hoofddoel van het bedrijfsleven dient te zijn het efficiënt produceren van goederen en diensten.
De verandering van de ekonomische orde dient langs demokratische weg te geschieden.

2.2. De ekonomische politiek van de overheid dient gekenmerkt te worden door:
a. doeltreffend struktuurbeleid, vooral regionaal gericht.
b. konjunktuur-beheersend.
c. verantwoorde prijspolitiek.
d. stimulering van de werkgelegenheid.
e. rechtvaardige inkomenspolitiek.

2.3. In een veranderende ekonomische orde moet plaats blijven voor de partikuliere bedrijven. Nationalisatie van bedrijven en instellingen heeft alleen zin, als door de efficiëncy en de demokratische inspraak verbeterd wordt. Banken, verzekeringsbedrijven en soortgelijke instellingen dienen meer onder kontrôle van de gemeenschap gebracht te worden. Levensverzekerings-

bedrijven en pensioenfondsen dienen genationaliseerd of zodanig gesocialiseerd te worden, dat alle Nederlanders een waardevast pensioen ontvangen.

2.4. De demokratisering van het bedrijfsleven wordt bevorderd door het nemen van de volgende maatregelen:

a. verkiezing van twee-derde van het aantal kommissarissen door de ondernemingsraad van het desbetreffende bedrijf, terwijl de andere kommissarissen door de kapitaalverschaffers worden gekozen.
b. wettelijke regeling van de beloning van de kommissarissen en het aantal kommissariaten dat per persoon toelaatbaar is.
c. kommissariaten dienen o.a. onverenigbaar te worden verklaard met het lidmaatschap van de Tweede Kamer, Gedeputeerde Staten en het College van B. & W..
d. uitbouw van de reëele bevoegdheden van de Ondernemingsraden t.a.v. het financieel ekonomisch beheer van de onderneming.

2.5. Elk bedrijf, onderneming, koöperatie of instelling met 25 of meer werknemers wordt verplicht een Ondernemingsraad in te stellen.
Ook voor bedrijven met minder dan 25 werknemers moet een wettelijke regeling komen, waarin het recht op inspraak is vastgelegd.

2.6. De E.P.V. streeft naar een Reklame-wet, waarin geregeld dient te worden:

a. de funktie van reklame zal zijn: bekendheid te geven aan nieuwe en vernieuwde produkten en de kwaliteiten daarvan.
b. reklame-technieken, waarbij het informatieve element wordt verdrongen door het suggestieve, dienen verboden te worden.
c. het gebruik van slagzinnen, waarvan de juistheid niet kan worden aangetoond, dient strafbaar te worden gesteld.
d. konsumenten-organisaties behoren ruimte in de dag- en weekbladen te krijgen en zendtijd voor radio en televisie.

3. Inkomenspolitiek.

3.1. De E.P.V. acht grote inkomensverschillen in tegenstelling met de evangelische norm van gerechtigheid, aangezien ze waardeverschillen tussen mensen suggereren en bovendien ontevredenheid en naijver bevorderen.

3.2. Het is onjuist alle lonen en inkomens met een gelijk percentage te verhogen. Het percentage dient af te nemen bij het stijgen van het inkomen, teneinde de inkomens-ongelijkheid te verminderen.

3.3. De overheid dient de openbaarheid van alle inkomens te bevorderen.

3.4. Iedere Nederlander vanaf 18 jaar dient bij de Wet van een gegarandeerd basisinkomen verzekerd te worden.

3.5. De overheid dient een inkomenspolitiek te voeren met als doelstelling in de komende 4 jaren een inkomensverhouding te bereiken, waarbij het maximum bruto inkomen 5x het minimum bruto inkomen bedraagt.

3.6. Geleidelijke verlaging van de leeftijd, waarop men het minimum inkomen ontvangt. In de komende 4 jaren verlagen tot 21 jaar.

3.7. Iedere man en vrouw zal op 60-jarige leeftijd pensioengerechtigd moeten zijn. De mogelijkheid, vrijwillig door te werken voor ieder, die dat wenst, dient te blijven bestaan.

3.8. Bij pensionering moet ieder kunnen genieten van een waarde- en welvaartvast pensioen ten bedrage van 70 procent van het laatst genoten inkomen. De A.O.W. dient als bodempensioen in het kader van een gesocialiseerd, algemeen pensioenfonds.
De benodigde gelden komen uit de genationaliseerde levensverzekeringmaatschappijen en pensioenfondsen en zullen aangevuld moeten worden door middel van een omslagstelsel. (Zie ook B. 2.3.)

3.9 Binnen de komende vier jaren dient gestreefd te worden naar een 5-daagse 30-urige werkweek.

3.10. Iedereen heeft het recht op minstens 4 weken vakantie per jaar, jeugdigen tot 21 jaar: 6 weken. Het vakantiegeld bedraagt 8 procent van het inkomen, met een maximum van f. 4.000.–(bruto).

3.11. De werknemers dragen door hun arbeid bij tot vermogensvorming van het bedrijf. Spoedig dient een vermogens-aanwas-deling te worden gerealiseerd, zodanig dan 2/3 van de toeneming van het vermogen voor de werknemers bestemd is en 1/3 voor de faktor kapitaal. De helft van het voor de werknemers bestemde deel dient in een gemeenschappelijk beheerd fonds ten dienste van alle werknemers te worden gestort.

4. Landbouw en Middenstand.

4.1. De overheid dient ten aanzien van de landbouw de rentabiliteit van levensvatbare bedrijven te bevorderen door:

een goed overwogen markt- en prijsbeleid.
b. een gelijktrekken van de konkurrentieverhoudingen binnen de E.E.G..
c. overgangsmaatregelen voor bepaalde bedrijven in het kader van de taakverdeling binnen de E.E.G..

4.2. Voor wat de financiële moeilijkheden voor de agrarische sektor in het midden- en kleinbedrijf betreft, dient een investerings-aftrek van 20 procent te worden toegestaan.

4.3. Het vormen van kleine koöperaties van agrariërs moet worden bevorderd door voor gezamenlijke investeringen een aftrek van 30 procent toe te staan. Daarbij dienen de volgende grenzen voor de omvang in H.A. in acht te worden genomen:

a. landbouw en veeteelt minimaal 100 H.A. en maximaal 300 H.A..
b. vollegrond tuinbouw minimaal 25 H.A. en maximaal 100 H.A..
c. glas-tuinbouw minimaal 5 H.A. en maximaal 25 H.A..

4.4. Teneinde een gedeelte van de financiële problemen in de landbouw op te lossen, dient een Grondbank ingesteld te worden. Deze grondbank zal geleidelijk agrarische gronden moeten gaan verwerven en deze tegen een sociaal-ekonomisch verantwoorde pacht aan de agrariërs moeten gaan verpachten. Het beheer dient in handen te zijn van een stichting, waarvan het bestuur paritair samengesteld dient te worden uit vertegenwoordigers van de overheid en van de landbouw-organisaties.

4.5. Voor het midden- en klein-bedrijf dient er in onze samenleving plaats te blijven. Een goed stimulerings- en saneringsbeleid, vooral ook regionaal is onontbeerlijk.

4.6. Degenen, die de landbouw en de middenstand moeten verlaten wegens sanering, behoren door de overheid op voldoende wijze schadeloos gesteld te worden.

5. Milieubeheer.

5.1. In principe betaalt de vervuiler van lucht en water de door hem aangerichte vervuiling van het milieu. De zuivering zal zo dicht mogelijk bij de vervuilingsbron moeten plaats vinden.

5.2. Voor het niet of onvoldoende zuiveren van verontreinigd water, verontreinigde lucht of grond dient een boete-stelsel te worden ingevoerd. Deze boete zal minstens 2 maal de zuiveringskosten moeten bedragen. De doorberekening van de zuiveringskosten in de prijzen is pas mogelijk

na toestemming van het Ministerie van Ekonomische Zaken.

5.3. Van de chemische bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw mogen slechts die middelen gebruikt worden, welke binnen 14 dagen biologisch zijn afgebroken.

5.4. De overheid dient jaarlijks meer geld te besteden aan de zuivering van lucht, grond en water. Voor 1982 stellen wij een streefbedrag van 1 miljard.

5.5. De overheid dient de maximale normen voor de geluidsvolumes van vliegtuigen, auto's, motoren enz., te stellen op de helft van de huidige.
Het vliegen met supersonische vliegtuigen van het huidige type kan niet boven de bevolkingscentra in Nederland worden toegestaan.

5.6. Nederland zal het initiatief moeten nemen om te komen tot een internationaal verdrag binnen het kader van de V.N. tegen milieu-vervuiling. Volgens dit verdrag krijgt ieder land de opdracht om het physische milieu in eigen land weer gezond te maken. Voor de internationale zeeën dient een apart verdrag te komen (voor de E.E.G. zie A. 3.4.).

5.7. Er moet gestreefd worden naar aanzienlijk kleinere produktie- en leefgemeenschappen en naar decentralisatie en zelfvoorziening.

5.8. Het vervoer van gevaarlijke stoffen door dicht bewoonde gebieden moet verboden worden.

5.9. Het gebruik van synthetisch vervaardigde kunstmest moet worden teruggedrongen.

5.10. De bio-industrie moet in zijn huidige vorm worden afgeschaft. Voor een aanvaardbare veehouderij zijn scherpere voorschriften vereist.

5.11. Milieu-vriendelijke, arbeidsintensieve ambachten dienen bevorderd te worden.

5.12. De verspilling van grondstoffen door de bewapeningsindustrie moet worden stopgezet.

5.13. Bossen en tropische regenwouden moeten in stand worden gehouden; natuurgebieden en landschappen moeten worden beschermd.

6. Energie.

6.1. Opsporing en winning van energie-dragende grondstoffen dient verder genationaliseerd te worden. De overheid dient de opwekking en distributie van energie te beheren.

6.2. Nederland trekt zich terug uit alle kernenergieprojekten. De elektriciteits-opwekking met behulp van kern-energie wordt stopgezet.

6.3. De overheid dient krachtige steun te geven aan de ontwikkeling van alternatieve niet eindigende energiebronnen b.v. aan:
a. energie uit waterkracht en wind.
b. golf- en getijden-energie.
c. geothermische energie (is aardwarmte) en stromingsbronnen.
d. energie uit afval (produktie van methaan uit plantaardig en dierlijk afval).
e. zonne-energie.

6.4. De overheid stimuleert onderzoek naar energiebesparende technologieën, met name wordt gedacht aan verbetering van verwarmings-installaties, isolatie van woningen en openbare gebouwen en zuiniger auto- en vliegtuigmotoren.

6.5. De ontwikkeling van alternatieve energiebronnen moet door de overheid gestimuleerd worden, warmte verspillende bedrijven moeten worden verplicht tot her-gebruik van warmte of afgifte van warmte aan stadsverwarming.

6.6. Ook de konsumptie moet worden teruggedrongen, maar daarbij moet gestreefd worden naar minder gebruik van machines en meer kleinschalige produktie-huishoudingen waar voor meer mensen werk is.

7. Volksgezondheid.

7.1. In Nederland dient op korte termijn een nationale gezondheidszorg tot stand te komen, welke, afgezien van de premie, geheel kosteloos is. De premie wordt door de belastingdienst geheven. De geneesmiddelen-industrie en de apothekers zullen worden genationaliseerd of worden gesocialiseerd.

7.2. Bij de invoering van een nationale gezondheidszorg zullen de salarissen van artsen, tandartsen, chirurgen, specialisten en apothekers worden genormaliseerd, met dien verstande, dat hun salaris in redelijke verhouding komt te staan tot dat van andere akademici.

7.3. Aan de demokratisering van de gezondheidszorg dient grote aandacht te worden geschonken, met name bij ziekenhuizen, verpleegtehuizen en aanverwante instellingen.

7.4. Patiënten dienen het recht te krijgen op inzage van eigen medische gegevens.
Gedwongen opname in een psychiatrische inrichting is alleen mogelijk nadat de patient(e) door de rechter is gehoord.

7.5. In de wet dient onderscheid gemaakt te worden tussen hard- en soft-drugs. Verslaafden aan verdovende middelen zijn patiënten en behoren als zodanig benaderd en behandeld te worden.

7.6. De E.P.V. wijst op ethische gronden abortus-provocatus af als middel tot geboorteregeling of bevolkingspolitiek. Daartoe moeten de volgende maatregelen worden genomen:
a. seksuele voorlichting aan jongeren.
b. alle vormen van voorbehoedsmiddelen dienen via het ziekenfonds te worden verstrekt.
c. voorlichting over de negatieve aspekten van het onderbreken van zwangerschappen.

7.7. Wanneer toch gekozen moet worden tussen legale en illegale abortus, kiest de E.P.V. voor legalisering. Een verzoek tot abortus dient gericht te worden aan een werkgroep van minstens drie personen (arts, psycholoog en maatschappelijk werker) Deze werkgroep kan een abortus slechts weigeren in uitzonderlijke gevallen, wanneer er b.v. sprake is van uiterst grove gemakzucht. De verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke beslissing dient te liggen bij de ouder(s) of hun (haar) wettelijke vertegenwoordiger(s).

7.8. Abortus-klinieken dienen onder een wettelijke regeling te vallen. Abortus provocatus dient opgenomen te worden in het ziekenfonds-pakket.

7.9. De organisatie van de gezondheidszorg moet drastisch worden gewijzigd, door onder andere de volgende maatregelen:
a. de werkers in deze welzijnssector moeten in dienst van de overheid treden.
b. de pharmaceutische industrie moet worden gesaneerd evenals de takken van industrie waar medische apparatuur en hulpmiddelen wordt vervaardigd.
c. instellen van een algemene volksgezondheidsverzekering waar ook de kosten van preventie, sterilisatie, psychotherapeutische behandelingen en erkende alternatieve geneeswijzen.
d. beperking en uitschakeling van de invloed van de ondernemer (via de bedrijfsgeneeskundige diensten en bedrijfsverenigingen) op de uitvoering van de Ziektewet. Dit systeem moet vervangen worden door een sociaal-medische dienst uitgaande van de overheid.
e. schaalverkleining van de gezondheidszorg.
f. uitbreiding van het aantal arbeidsplaatsen in de verzorgende sector om de kwaliteit van de zorg te kunnen verbeteren.

8. Maatschappelijk Werk.

8.1. De overheid dient te bevorderen, dat kinderen

die onder de kinderbescherming vallen, zoveel mogelijk in pleeggezinnen geplaatst kunnen worden.

8.2. De huidige adoptie-wet behoeft herziening. De adoptie-regelingen, ook van oudere kinderen, moeten worden verbeterd. Adoptie, ook door anderen dan gehuwden, moet mogelijk worden.

8.3. Alle instanties voor maatschappelijke hulpverlening moeten zoveel mogelijk, ook organisatorisch, worden samengebracht, zodat in alle stadswijken en dorpskernen zoveel mogelijk één centraal adres voor alle hulpverlening aanwezig is.

8.4. De welzijnscentra, welke o.a. dienen te bevatten: bibliotheek, jeugdruimten, creches en peuterspeelzalen, hervormingswerk, dienen eveneens in elke stadswijk en dorpskern bij elkaar gebracht te worden.

9. Justitie.

9.1. Het justiële beleid bij misdrijven dient in de eerste plaats gericht te zijn op hersocialisatie. De kriminaliteit signaleert het falen van onze samenleving. De -slachtoffers van misdrijven krijgen het recht op smartegeld, zo nodig uit de gemeenschappelijke middelen.

9.2. De bepalingen van het beleid ten aanzien van vreemdelingen dienen te worden verruimd:

a. in het bijzonder ten aanzien van politieke vluchtelingen.
b. door faciliteiten m.b.t. het verlengen van een verblijfsvergunning met name in de grote steden drastisch te verruimen.
c. buitenlandse werknemers, die gedurende 2 jaar in ons land werkzaam zijn geweest, dienen hieraan het recht tot vestiging in Nederland te kunnen ontlenen.

Uitwijzing kan alleen geschieden door middel van een gerechtelijke uitspraak. Op deze uitspraak is beroep mogelijk op een hogere rechtsinstantie.

9.3. Diskriminatie van homofielen dient strafbaar gesteld te worden. Een homofiele verbintenis dient dezelfde rechten te verkrijgen als het huwelijk.

9.4. Wettelijk stakingsrecht dient voor alle beroepsgroepen te worden ingevoerd.

10. Defensie.

10.1. Het huidige machts-evenwicht, gebaseerd op het dreigen met N.B.C. wapens en de uitgebreide konventionele bewapening houdt de wereld gevangen in de vicieuse cirkel van het geweld. De bewapeningswedloop gaat door, alle streven naar wapenbeheersing ten spijt.
In deze situaite kan met name een klein land als Nederland, de mogelijkheden aangrijpen kreatief te experimenteren met alternatieve vormen van verdediging.
Nederland dient nu in plaats van een gewelddadige defensie een geweldloze alternatieve defensie op te bouwen.

10.2. Het aanschaffen van nieuwe zware wapens, zoals schepen, vliegtuigen, tanks en gemotoriseerd geschut, dient achterwege gelaten te worden.

De fabrikage van chemische en bakteriologische strijdmiddelen dient verboden te worden. De kontrôle moet wettelijk geregeld worden.

10.3. De produktie van het militaire materiaal wordt stilgelegd en elke uitvoer wordt onmiddelijk verboden.

10.4. Zo lang Nederland nog beschikt over een krijgsmacht, dient deze op demokratische wijze te worden georganiseerd. Vrijhedi van meningsuiting mag binnen de krijgsmacht niet verboden worden.

10.5. De overheid dient de jaarlijkse afbouw van het militaire defensie-budget van minstens 3 procent per jaar gerekend van een bepaald jaar uitgaand, te beschermen voor de vreedzame wereldpolitiek:

a. opbouw van een alternatieve geweldloze defensie.
b. het verlenen van subsidie aan groepen die zich voor geweldloosheid en vrede inzetten.
c. instelling van een werkgroep bewustwording oorlogs- en vredesvraagstukken.
d. ontwikkelingssamenwerking, vooral gericht op het vestigen van kleinschalige industrie in de derde wereld.
e. trainingskursussen in ekonomisch zelfbestuur.

10.6. Ingevoerd dient te worden een sociale dienstplicht voor 1 jaar voor jongens en meisjes. Na het 17e levensjaar kan men opgeroepen worden. Een dergelijke sociale dienstplicht beoogt:

a. vorming in een demokratische en sociale gezindheid.
b. ontwikkeling van een alternatieve geweldloze defensie.
c. opheffing van het personeelstekort bij maatschappelijke diensten, als assistentie van de beroepskrachten.

10.7. Deze sociale dienstplicht bestaat uit een aantal maanden sociale vorming en een aantal maanden sociale dienst. Voor wat betreft de sociale dienst bestaat de mogelijkheid, om te kiezen uit de volgende alternatieven:

a. ziekenhuizen, bejaardentehuizen, verpleeginrichtingen en andere sociale gezondheidsdiensten.
b. ontwikkelingssamenwerking en maatschappelijke diensten.
c. uitbouw en research van de geweldloze defensie, politie-diensten ten behoeve van de gemeente- en de rijkspolitie en zo nodig in het kader van de V.N..

11. Kultuur en Rekreatie.

11.1. Het kultuurbeleid dient gericht te zijn op de aktieve deelneming aan kulturele aktiviteiten van brede lagen van onze bevolking.

11.2. De bevolking dient meer inspraak te krijgen in de kulturele voorzieningen van hun woon-omgeving. Kunstenaars moeten door middel van subsidies in de gelegenheid worden gesteld, in de woonomgeving van de bevolking aan hun kreativiteit vorm te geven.

11.3. De E.P.V. is voorstander van een vrije en gedifferentiëerde pers. Vrijheid van meningsuiting dient tevens gegarandeerd te zijn bij gebruik van andere technische middelen, b.v. radio en televisie en kabelnetten.

11.4. De overheid dient de aanleg van rekreatie- en sport-akkomodaties te bevorderen. In het bijzonder moet de aanleg van parken, zwembaden en sporthallen sterk worden uitgebreid.

11.5. Partikulieren dienen geen rekreatie-gebieden in het bezit te hebben, om deze uitsluitend voor zichzelf te reserveren. Alle rekreatie-gebieden moeten door de Staat worden overgenomen.

11.6. Bestaande natuurgebieden (o.m. Waddenzee en IJsselmeer) dienen onaangetast te blijven en nieuwe dienen in ontwikkeling te worden genomen.

12. Onderwijs.

12.1. Het onderwijs dient gericht te zijn op een leren niet-konkurrerend samenleven en samenwerken, waarbij de leerlingen worden toegerust tot een zich op persoonlijke wijze inzetten voor een leefbare, vreedzame en rechtvaardige wereld.

12.2. Om aan deze leefbare, vreedzame en rechtvaardige wereld optimaal dienstbaar te kunnen zijn, dient de overheid voorwaarden te scheppen dat in het onderwijs gelijke kansen op ontwikkeling van veelsoortige talenten worden bevorderd.

12.3. In dit verband vragen leerlingen in achterstandssituaties extra zorg.
Bij anderstaligen en/of culturele minderheden dienen behoud van eigen kultuur en taal, mogelijk te worden gemaakt.

12.4. Voor het onderwijs aan kinderen, die door sociale omstandigheden een ontwikkelingsachterstand hebben gekregen, dient extra geldelijke steun beschikbaar te komen, met name moet aandacht geschonken worden aan het taalonderwijs op de basisschool.

12.5. Het onderwijs als systeem dient meer voorwaarden te scheppen tot het dragen van mede-verantwoordelijkheid, tot samenwerking en gesprek.
Schoolbesturen, school- en ouderraden dienen dan ook meer demokratisch te worden samengesteld, alle geledingen vertegenwoordigend.

12.6. Meer dan voorheen zal het onderwijs de ontwikkeling van kreatieve, organisatorische, sociale en emotionele kwaliteiten moeten stimuleren.

12.7. Regelmatig her- en bijscholing van onderwijsgevenden dient verplicht te worden gesteld.

12.8. Het recht op bijzonder onderwijs dient onverkort te worden gehandhaafd.

12.9. Beoogd wordt de invoering van een 'brede' middenschool voor 12-16 jarigen.

12.10. In de komende jaren dienen stappen te worden ontwikkeld naar gratis onderwijs voor iedereen. Vanaf het 18e levensjaar dient iedere student(e) financieel onafhankelijk te kunnen zijn van zijn/haar ouders/opvoeders/voogden.

12.11. Studie-toelagen aan minder draagkrachtige scholieren dienen ook gegeven te worden aan hen, die aan een avondschool, open universiteit of soortgelijke instellingen studeren.

12.12. Recht op om- her- en bijscholing dient gerealiseerd te kunnen worden met behoud van rechtspositionele regelingen.

12.13. In verband met het recht op onderwijs voor iedereen dienen op alle nivo's studentenstops te worden voorkomen.
Studieduur en uitzonderingen hierop dienen wettelijk te worden geregeld. Uitgangspunt dient te zijn een vijfjarige studieduur voor het hoger onderwijs.

12.14. Voor wetenschappelijk onderzoek in bedrijven dient jaarlijks een plan te worden opgesteld, dat aan een daartoe in staat te stellen overheidsorgaan zal moeten worden gemeld.
De overheid heeft terzake, mede i.v.m. de werkgelegenheid en het wetenschappelijk onderwijs, de taak bepaalde onderzoeken te stimuleren, taken te stellen en de uitvoering daarvan te kontroleren.

12.15. Esperanto dient als keuzevak in het lager- en voortgezet onderwijs te worden ingevoerd.
Voor het geven van Esperanto bij het voortgezet onderwijs zal een speciale lerarenopleiding en een daarbij behorende bevoegdheid moeten worden gekreëerd.

13. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

13.1. De woningnood is voor bepaalde groepen in onze samenleving nog steeds niet opgelost. Twee zaken krijgen bijzondere aandacht en voorrang.

a. voor de lagere inkomensgroepen (waaronder jongeren) moet meer betaalbare huisvesting komen.
b. Bij renovatie en nieuwbouw zal veel meer aandacht besteedt moeten worden aan de behoefte aan aangepaste woonruimte voor bejaarden, gehandicapten, alleenstaanden en samenwonenden.

13.2. We vinden dat iemand die luxueus kan gaan wonen dan ook in staat moet zijn, én moreel verplicht is, een bijdrage te leveren aan de sociale woningbouw. Daarom zullen de volgende maatregelen in de wetgeving vastgelegd worden:

a. een heffing van 50 procent op de koopprijs van een nieuw te bouwen tweede woning.
b. een heffing van 30 procent op de koopprijs van een nieuw te bouwen woning boven de f. 300.000,–.

13.3. De stadsvernieuwing dient krachtig ter hand genomen te worden. Onnodige afbraak, vernieling of opzettelijke verwaarlozing door eigenaren of gemeentelijke instanties dient strafbaar gesteld te worden.

13.4. Panden die langer dan een jaar leeg staan, moeten ter beschikking van woningzoekenden worden gesteld. Overtreding wordt bestraft met onteigening.

13.5. De positie van de huurder dient verbeterd te worden. De overheid krijgt de bevoegdheid zware boeten op te leggen aan hen, die woekerwinsten maken vanwege het tekort aan woningen.

13.6. Grond met een agrarische bestemming mag alleen aan de Grondbank verkocht worden. (Zie verder 4.4.)
Grond met een andere bestemming alleen aan de gemeente. De gemeente kan deze grond desgewenst aan een gebruiker in pacht geven.
Gemeenschapsgronden mogen echter ten hoogste op basis van een termijn van 25 jaar in (erf-) pacht worden gegeven.

13.7. Verkorting van de grondverwervings- en onteigeningsprocedures t.b.v. de woningbouw is noodzakelijk. De waardebepaling van de grond dient tot stand te komen op grond van het gebruik in de 5 voorafgaande jaren.

13.8. Een doeltreffende regionale industriespreiding dient bevorderd te worden, zodat een betere verdeling van de werkgelegenheid in Nederland kan worden bereikt.

13.9. Waddenzee en IJsselmeer zijn unieke natuurgebieden, en moeten als zodanig beschermd worden door de overheid tegen vervuiling. Aantasting door middel van inpoldering (b.v. Markerwaard) is ontoelaatbaar, zolang niet de absolute noodzaak hiervoor, en dit uitsluitend i.v.m. woningnood, is aangetoond.

13.10. Bescherming van alle natuurgebieden, van unieke landschappen en van monumenten en stadsgezichten is dringend nodig, en krijgt daarom een hoge prioriteit.

14. Verkeer en Waterstaat.

14.1. (14.2.) Het verzorgen en het goed doen funktioneren van het openbaar vervoer is een overheidstaak. Het openbaar vervoer dient krachtig te worden uitgebreid en te worden gesubsidieerd. Bestudeerd dient te worden, of het openbaar vervoer voor de deelnemers daaraan niet veel goedkoper of gratis ter beschikking moet komen. Gestreefd dient te worden naar gratis openbaar vervoer na 1985.

14.2. Met name op het platteland is de openbaar-vervoerssituatie erg slecht. De frequentie van het streekvervoer zal aan minimum moeten voldoen. De bestaande normering (NFS) mag hierbij niet van toepassing zijn.

14.3. Elke auto moet worden voorzien van een zodanige installatie, die de luchtvervuiling binnen laag vastgestelde grenzen houdt.

14.4. Aangezien het energiegebruik door het autoverkeer onverantwoord hoog is, moeten op korte termijn maatregelen genomen worden om de automobilisten aan te zetten tot selektief gebruik. We willen daarom;

a. eens per maand een autoloze zondag.
b. benzinedistributie voor particulier autogebruik.

14.5. (14.6.) Vanwege de schaarse ruimte, en om verdere aantasting van de leefbaarheid van Nederland tegen te gaan, wordt de aanleg van nieuwe autowegen stop gezet.

14.6. (14.4.) De verkeersveiligheid dient bevorderd te worden door:

a. aanleg van fietspaden en fietsroutes.
b. woonerven en speelstraten.
c. wijziging van de voorrangsregels ten gunste van het langzame verkeer in woonwijken.
d. strenger toezicht op de handhaving van de snelheidsbeperkingen.

14.7. (14.5.) Bij stadsuitbreidingen moeten tegelijkertijd goede voorzieningen voor het openbaar vervoer aangelgd worden. De nieuwe wijken dienen onmiddellijk aangesloten te worden op het bestaande trein- en busnetwerk. Aanleg van nieuwe spoorlijnen is daartoe noodzakelijk.

15. Financiering en Belastingpolitiek.

15.1. Voor de financiering van de verhoogde overheids-uitgaven op grond van dit verkiezingsprogramma is een verhoging van ca. 10 procent nodig, te beginnen in 1982:

departement:	**meerdere uitgaven:**
a. Ontwikkelingssamenwerking	1 miljard
b. Ekonomische Zaken	1½ miljard
c. Landbouw-Visserij	½ miljard
d. Milieu	1 miljard
e. Volksgezondheid	1½ miljard
f. C.R.M.	1½ miljard
g. Defensie: de kosten van de geweldloze alternatieve defensie bedragen in 1982 400 miljoen, welke worden gefinancierd uit de verlaging van de militaire defensie met hetzelfde bedrag.	
h. Onderwijs	1½ miljard
i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	2½ miljard
j. Verkeer en Waterstaat	2 miljard

15.2. De Inkomsten uit Belastingen dienen te worden verhoogd, te beginnen in 1982 en wel als volgt:

Belasting:	**Meerdere inkomsten:**
a. loon- en inkomstenbelasting, mede als instrument om het inkomen te maximaliseren	3½ miljard
b. vennootschapsbelasting als gevolg van de loonmatiging is het verantwoord deze belasting te verhogen	1½ miljard
c. BTW-verhoging op luxegoederen	1½ miljard
d. accijnsverhogingen	1 miljard
e. motorrijtuigenbelasting	1 miljard
De meerdere opbrengsten van de aardgasbaten bedragen	4½ miljard

15.3. De automatische inflatie-korrektie in de tarieven der direkte bealstingen dienen opgeheven te worden.

15.4. Het aantal aftrekmogelijkheden voor met name de hogere inkomensgroepen dienen verder beperkt te worden.

15.5. De overheid dient wettelijke maatregelen te nemen tegen de kapitaalvlucht om fiskale redenen.

15.6. Invoering van een vermogenswinst-belasting en een spekulatiewinst-belasting is noodzakelijk.

15.7. Verhoging van de successie-rechten is gewenst, teneinde de vorming van een arbeidsloos inkomen verder te beperken.

15.8. Over transfers naar het buitenland van royalties en dividenten van in Nederland gevestigde dochters van multinationale ondernemingen dient een belasting van 25 procent te worden geheven.

Amendementen Wim Massier, Voorzitter Werkgroep Welzijn.

1.6.b. Schrappen (niets over in basisprogram).

7.6 Vanaf 'als middel' t/m 'bevolkingspolitiek' vervangen door; Uitvoering van een abortus provocatus dient dan ook zoveel mogelijk voorkomen te worden. (zie 6.3.4. 'basisprogram').

7.7. Na 'legalisering' invoegen: 'De wetgever zal hierin.... te maken' uit 6.3.5. van het basisprogram.

Toe te voegen als:

8.5. 6.1.3. uit het basisprogram.

8.6. 6.1.5. uit het basisprogram.

9.1. Vervangen door:
Het justitieel beleid moet het accent leggen op preventie. Toch moet er naast een preventief beleid ook een korrigerend beleid blijven (zie 6.3. Inleiding basisprogram).
De criminaliteit signaleert het falen van onze samenleving. Het doel van het korrigerend beleid moet echter meer de terugkeer in de samenleving worden (zie 6.3.21b) en 6.3.23 (basisprogram).

9.3. 'homofielen' vervangen door 'op grond van ras, nationaliteit, godsdienst, levensovertuiging, politieke overtuiging, geslacht, leeftijd, handicap, homofilie of anderszins' (zie 6.2.7 basisprogram). Schrappen vanaf 'Een homofiele verbintenis' (zie amen. 16.4 W. Massier).

9.4. Na 'beroepsgroepen' 'dus ook de politie'.

Toe 9.5. Politie: 6.3.9. en 6.3.10 en 6.3.11 en 6.3.12 (basisprogram).

Toe 9.6. 6.3.14 en 6.3.18 (basisprogram).

Toe 9.7. Interpretatie van de huisregels in de gevangenissen moet niet te strak maar menselijk gebeuren. Dus betere en menselijker bezoekregelingen, meer aandacht voor goede informatie, voorlichting en persoonlijke vorming in plaats van verlangen naar rust en orde. (zie 6.3.19 basisprogram) en 6.3.20 (basisprogram).

Toe 9.8 6.3.24 (basisprogram).

11.4 vervangen door: 6.5.3 (basisprogram).

Toe 11.7 6.5.5 (basisprogram).

11.8 6.5.7 (basisprogram).

11.9 6.5.9 en 6.5.8 (basisprogram).

Toe 13.10 6.1.8 (basisprogram) tot 'gehandicapte'.

Toe 14.7 6.1.8 vanaf 'voorzieningen'.

Toe 16 Demokratisering en Emancipatie.

16.1 6.2 Inleiding (basisprogram)

16.2 (basisprogram) 6.2.3.

16.3 6.2.5 (basisprogram)

16.4 6.2.6 (basisprogram) na 'samenlevingsvormen' invoegen o.m. 'homofiele'.

16.5 6.2.12 (basisprogram)

16.6 6.2.13 (basisprogram)

Toe 17 Minderheden.

17.1 6.1.9 (basisprogram)

17.2 6.1.10 (basisprogram)

17.3 6.1.11 (basisprogram)

17.4 6.1.12 (basisprogram)

17.5 6.2.8 (basisprogram).